

Для посилань: Пискун О.М. «Навичка креативності» як soft skill учителя технологій. *Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти: досвід та перспективи* : зб. матеріалів X Всеукр. наук.-практ. конф. (Умань, 21 листопада 2023 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; за ред. С. І. Ткачука; [редкол.: Т. Н. Азізов, А. І. Терещук, О. С. Мельник [та ін.]. Умань, 2023. С. 152-155.

Пискун Оксана
канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки,
психології і методики технологічної освіти
ННІ професійної освіти та технологій
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

«НАВИЧКА КРЕАТИВНОСТІ» ЯК SOFT SKILL УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Креативність є однією з м'яких навичок, універсальних навичок 21-го століття, які необхідні людині для успішного вирішення будь-яких задач і проблемних ситуацій, що можуть виникати в повсякденному житті і в професійній діяльності. Більшість досліджень, проведених педагогами та науковцями, свідчать про те, що креативність є найважливішою навичкою, яка допомагає підготувати молодих людей до труднощів і викликів сучасного світу.

Необхідність розвитку творчих здібностей, креативності здобувачів освіти завжди було і залишається актуальним питанням психолого-педагогічної науки і практики. При цьому креативність розглядається не як унікальна здібність невеликої кількості обдарованих особистостей, а як soft skill – універсальна м'яка навичка, якою мають володіти усі люди для того, щоб ефективно функціонувати в сучасному світі і знаходити рішення складних проблем, що вимагають нестандартних підходів, нових, невідомих розв'язків. Кожна людина має усвідомлювати важливість такої навички для себе, для повсякденного життя і роботи, для досягнення особистого успіху.

«Навичка креативності» полягає у здатності швидко й легко генерувати нові образи, народжувати і впроваджувати нові ідеї, вирішувати проблеми новим способом. Зрозуміло, в даному випадку термін «навичка» як дія, що доведена до високого рівня досконалості і яка виконується на частково автоматизованому

рівні при послабленому контролі свідомості, не можна застосовувати до здатності виконувати творчу діяльність (тому він узятий у лапки). Тут правильніше застосовувати термін «уміння», проте, вочевидь, це нюанси перекладу з англійської, де поняття уміння і навички позначаються одним словом «skills», тому ми будемо оперувати загальноприйнятим терміном «навичка».

Креативність як soft skill має декілька ключових аспектів: 1) генерування ідей (здатність придумувати нові та нестандартні ідеї, які можуть вносити інновації та покращення в різні сфери); 2) рішення проблем (креативність допомагає у вирішенні складних проблем та пошуку нестандартних шляхів досягнення цілей); 3) гнучкість мислення (здатність адаптуватися до нових обставин, дивитися на проблеми з різних точок зору та швидко змінювати підходи); 4) творчий процес (здатність ефективно працювати над творчими завданнями, включаючи розробку та реалізацію ідей); 5) відкритість до нового (інтерес та відкритість до нових ідей, культур та досвіду, що дозволяє постійно вдосконалювати свої знання та вміння); 6) творча співпраця (здатність працювати в команді, ділитися ідеями та об'єднувати різні підходи для досягнення спільної мети); 7) самовираження (здатність виражати свої думки, емоції та ідеї в творчий спосіб). Креативність дозволяє мислити поза сталими патернами і дивитись на речі з іншої точки зору.

М'яка навичка креативності є важливою в педагогічній професії, і, зокрема, особливо – в професійній діяльності вчителя технологій. Професійна підготовка в закладах вищої педагогічної освіти має розвивати цей soft у студентів, а також готувати майбутніх учителів до розвитку цієї навички в учнів. Недарма вчителя технологій називають найбільш творчим вчителем. Він – спеціаліст в галузі дизайну, прикладної і технічної творчості; він придумує нові ідеї проєктів, а також постійно творчо переосмислює, перероблює, вдосконалює, змінює відомі технології й об'єкти навчально-пізнавальної діяльності учнів. Він демонструє своїм учням особистий приклад творчого ставлення до праці, креативного способу мислення й оригінального підходу до вирішення будь-яких ситуацій.

Нажаль, авторська практика викладацької роботи, особисті педагогічні спостереження останніх років, аналіз процесу і результатів навчальної діяльності студентів – майбутніх вчителів технологій – свідчать про слабку розвиненість або й відсутність у них «навички креативності» саме в сфері технологій. Переважна більшість студентів прагнуть виконувати завдання за зразком, інструкцією чи алгоритмом, запропонованим викладачем. При виконанні проєктів часто копіюють обрану модель-аналог, не усвідомлюючи саму сутність проєктно-технологічної діяльності, яка полягає у створенні нового продукту або упровадженні елементів новизни у функцію, конструкцію, оздоблення, технологію виконання відомого об'єкта. Окрім того, найбільше занепокоєння викликає те, що значна частина студентів не мають потреби в творчості в галузі технологій, не цікавляться сферою прикладної і технічної творчості, не володіють практичними вміннями з обробки матеріалів (остання проблема, очевидно, виникла із-за тривалого дистанційного навчання). Зрозуміло, що такий вчитель технологій, якщо він піде працювати в школу, не покаже своїм учням приклад творчої діяльності і не сформує в учнів інтересу до свого предмету, потребу в творчості і «навичку креативності» в сфері технологій.

Отже, наразі є проблема з недостатньою сформованістю або відсутністю «навички креативності» у майбутніх вчителів технологій, що потребує пошуку причин її появи і ефективних шляхів вирішення. Психолого-педагогічна наука пропонує широкий спектр технологій навчання, методів і засобів розвитку креативності / творчих здібностей, дає рекомендації, наводить приклади завдань. Проте, проблема полягає в активному їх впровадженні у практику професійної підготовки майбутніх учителів технологій, а також безпосередньо пов'язана з прорахунками шкільного і сімейного навчання і виховання студентів, де недостатня увага приділялась розвитку їхньої креативності. Це вказує орієнтири для подальших досліджень і пошуку оптимальних рішень щодо розвитку такої важливої для вчителя м'якої навички.

Список використаних джерел:

1. Bilyakowska O. «Soft skills» як необхідна складова якісної професійної підготовки майбутнього вчителя. *Uniwersytet Humanistyczno-przyrodniczy im. Jana Dlugosza w Czestochowe. Rocznik Polsko-Ukraiński*. 2018. Т. 20. С. 175-185. URL:http://dlibra.bg.ajd.czyst.pl:8080/Content/5918/14_Biljakowska_Rocznik_20.pdf
2. Безлюдна Н., Дудник Н. Формування soft skills у майбутніх педагогів як умова реалізації професійного стандарту вчителя. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Збірник наук. праць*. 2021. № (2(6)). С. 137-143. URL: [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(6\).2021.248137](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(6).2021.248137)
3. Креативність – головна здібність людини в 21 столітті. URL: <https://creativecountry.org/creativity21/>
4. Креативність та освіта: чому це має значення. URL: http://gohigher.org/creativity_and_education